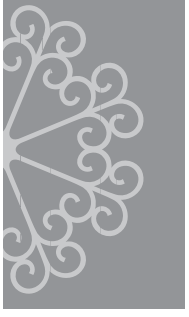

בית מדרש

435
בשבילי הפרשה

דברי הנהגות

דברי הימים

פרשת בא תשפ"א

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	4:57
Brooklyn, NY	4:43
Chicago, IL	4:33
Houston, Texas	5:32
Johannesburg, S. Africa	6:45
Lakewood/Deal, NJ	4:46
London, UK	4:17
Los Angeles, CA	4:55
Manchester, UK	4:18
Monsey, NY	4:43
Montreal, Quebec	4:29
Passaic, NJ	4:43
Toronto, Ontario	4:57
Yerushalayim	4:29
Zurich, Switzerland	4:54

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

בא קידוש לבנה

החודש הזה לכם. בתרוה"ד סי' ל"ה כתב שיש לאחר קידוש לבנה עד מול"ש כדי שיהא מבושם, ומובא בב"י ורמ"א תכ"ו. והביא מיבמות ל"ט דאין ממתין עבור האח הגדול לבא ממדינה למדינה, אבל דייק דהיינו דוקא ממדינה למדינה שיש חשש שידחה המצוה לגמרי משא"כ באותו מדינה מותר להמתין.

והקשה ר' אלעזר משה מגמ' ר"ה ל"ב לענין תקיעות שבשחרית יש מעלה של זריזין ובמוסף יש מעלה של ברוב עם הדרת מלך, ואמרו בגמ' דמעי קר הדין זריזין דוחה והיה ראוי תקיעות בשחרית, ומובא במ"ב תקפ"ח ב' ושעה"צ סק"ה ע"ש.

ותי' שד"ח מערכת פ' כלל ל"ט דשאני בתקיעות דאינו אלא משום ברוב עם והוא לקידוש ה' ולא מעלה במצוה עצמו, משא"כ ביבום או קידוש לבנה מבושם.

ולפ"ז הא דמאחרין קידוש לבנה היינו דוקא משום מעלה להיות מבושם ולא משום מעלה של ברוב עם, אך באשל אברהם בוטשאט סי' תכ"ו כתב דגם בזה שייך דברי הרמ"א ותרוה"ד, שיש לאחר קידוש לבנה להרויח ברוב עם. ומובא בב"ה ד"ה אלא, (ול"כ במקור חיים שם). וקשה מגמ' ר"ה דתקיעות בשחרית עדיף. וכבר העיר בזה בדעת תורה שם.

וכתבו לתרץ בכוונת האשל אברהם דגם קידוש לבנה הוא מעלה במצוה עצמו לעשות בציבור כיון דהוי כמו קבלת פני השכינה, ולכא"ן כן משמע בסנה' מ"ב ע"א דמרמר ור"א מכתפי אהדי ומבר כ"י, וע' טור. וע"ע ב"ח ד"ה מרמר ומר זוטרא. (אכן בב"ה שם סוד"ה ומברך מעומד בשם היד רמ"ה פי' באופן אחר).

העירות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל bishvilehalacha@themir.org

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב. (יא,ב)

אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם על כך שלא יאמר אותו צדיק אברהם ועבדום וענו אותם קיים בהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. (רש"י)

נשאלת השאלה, וכי בלא הטעם שלא יאמר אותו צדיק' אין הקב"ה צריך לקיים הבטוח, תו, ומדוע ציוה הקב"ה לשאול כלי כסף וכלי זהב ממצרים רק מפני שלא יאמר אותו צדיק'?

ביאר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי נחום פר צוביץ זצוק"ל את ענין 'שלא יאמר אותו צדיק', על פי

מרן רה"י הגאון הגדול רבי רפאל שמואלביץ שצוק"ל ט' בשבט תשע"ו

סיפר אחד מרבני הישיבה שהינו מתלמידי מרן רה"י הגאון הגדול רבי רפאל שמואלביץ שצוק"ל: פעם בשבת התאחדות ללומדי ביהמ"ד 'פרידמן' שהתקיימה בכפר נופש בצפון, סידרו את אחד האולמות למקום תפילה ולימוד, ובין היתר סידרו מקומות לרבני הישיבה. בה. לרבני ביהמ"ד 'פרידמן' יוחדו המקומות בשורה הראשונה, ואילו ב'מזרח' הוכנו שני מקומות, למורנו רה"י הגאון רבי רפאל שמואלביץ ולמורנו המשגיח הגה"צ רבי אהרן חדש צצוק"ל.

תיכף עם תחילת תפילת קבלת שבת, קם רה"י וגרר את הכסא והסטנדר שהוכנו עבורו, ועבר להתיישב בשורה אחת עם רבני בית המדרש. ניסיתי למחות: הן זהו כבוד הישיבה שראש הישיבה ישב במזרח, כך נהוג וכך ראוי, ועוד כהנה וכהנה. אך מרן צצ"ל בשל: או שכולכם עוברים ל'מזרח' או שאני יושב כאן לצדכם. לא היה טעם להתווכח, הוא נשאר לשבת לידינו.

סמוך ונראה ל'מזמור לדוד' אני מרגיש טפיחה על רגלי, רבי רפאל פונה אלי כשהוא נסער: "אני יודע בדיוק מה אתה חושב עכשיו, שאני עניו. אז ברצוני לספר לך סיפור: מעשה בעסקן ציבר רי ידוע ורב פעלים שהזמין את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך צצוק"ל לכינוס מסוים. במודעות הרחוב שבישרו על השתתפותו הכתירו בתואר 'פוסק הדור'. הוא עשה כן אף שידע את סלידתו הגדולה של רבי שלמה זלמן מתואר זה והקפדתו

מה שאמרו חז"ל (אבות דר"נ פ"ז) שגדולה היתה הכנסת אורחים של אברהם אבינו יותר משל איוב, שאיוב היה נותן לאורחים כל מה שרגילים לאכול, ואילו אברהם היה נותן להם יותר מהרגלם, את שאין דרכו לאכול פת חטים האכילו פת חטים, את שאין דרכו לאכול בשר האכילו בשר, ואת שאין דרכו לשותות יין השקהו יין.

לפי זה ביאר מרן רה"י, דהנה הקב"ה לא הבטיח לאברהם אבינו שיצאו בכלי כסף ובכלי זהב, אלא שבני ישראל יצאו 'ברכוש גדול', וללא מה יאמר אותו צדיק', היה די 'ברכוש גדול' לפי השגתם והבנתם של ישראל בעודם נתונים תחת שעבוד מצרים, שהרי אינה דומה השגה של 'ברכוש גדול' של עבד שפל להשגתו של בן חורין. אך רק בשביל אברהם הוציא אותם הקב"ה 'ברכוש גדול' הרבה יותר מכן, כמו שאותו צדיק' - אברהם היה נותן לאורחים יותר מכפי השגתם והבנתם, ומידה כנגד מידה על כך, ציוה הקב"ה למשה דבר נא באזני העם שישאלו כלי כסף וכלי זהב.

שלא יכתבו עליו בפומבי [הן משום הרעשנות שיש בביטוי זה שהיתה מנוגדת לכל אורחותיו, והן משום האחריות שהוא מטיל עליו למחות על כל פרצה הלכתית, ואולי מעוד טעמים]. רבי שלמה זלמן הקפיד על כך מאוד. הוא הודיע לאותו עסקן, שהיה מקורבו ואף מבני משפחתו, שהוא אינו מוחל לו. הלה ניסה כמה פעמים לפייסו ולא עלתה בידו. בערב יום כיפור, קץ זמן סליחה ומחילה, הגיע שוב, והגרשד"א אמר לו: "אני מוחל לך, אולם היחסים בינינו לעולם לא ישובו להיות כפי שהיו".

נוכח שם בחור שהעזי פניו ואמר לר' שלמה זלמן כהאי לי שנא: "קשה לי להאמין שהראש ישיבה כלל לא נהנה מכבוד התואר 'פוסק הדור' ואף מקפיד עליו". דממה הלומת רעם השתררה במקום, אולם רבי שלמה זלמן השיב: "אני בהחלט אוהב כבוד, אולם אלמד אותך מהו כבוד. במגירת שולחני מונח מכתב מהגאון רבי משה פיינשטיין, אשר בו הוא כותב לי שהוא נבון בשאלה חמורה באבן העזר שלשה שבועות ואינו יודע להכריע בה, והוא מבקש לשמוע את חוות דעתי. כשהגאון בעל האגרות משה מבקש לשמוע את חו"ד בשא"ל שהוא אינו יודע להכריע בה זהו כבוד, אבל שאותו פלוני שילם למדפיס, שיתכן שאפילו אינו מבני ברית, כמה מאות שקלים ע"מ שידפיס מודעה שכתוב בה 'פוסק הדור', הלזה כבוד ייקרא?"

סיים מרן רה"י את סיפור המעשה ואמר לי: "אני בהחלט אוהב כבוד, אולם זה שהפעל הרומני של הישיבה סידר שני כסאות במזרח, לזה ייקרא כבוד?". ילדות היתה בי ופתחתי ואמרתי: אחרי כל כך הרבה שנים שאני מכיר את ראש הישיבה, אולי אשמע סוף סוף איזה כבוד הראש ישיבה כן אוהב? חיך רה"י והשיב מיד: "וכי אני חייב לגלות לך את כל חסרונותי...?"

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו

מן התורה דכתיב (במדבר כב, יב) 'לא תלך עמהם' וכתוב (במדבר כב, כ) 'קום לך אתם', מן הנביאים דכתיב (ישעיה מח, יז) 'אני ה' אלוקיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך (זו) תלך', מן הכתובים דכתיב (משלי ג, לד) 'אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן'.

ובשערי תשובה (שער השני הדרך הא' לתשובה): כאשר תמצאנה את האיש צרות, ישיב אל לבו ויאמר אין זה כי אם דרכיו ומעלליו אשר עשו אלה לו, וחטאיו עוללו לנפשו.

ושם (דרך ג'): ותדע ותשכיל כי מוסר הש"י לטובת האדם. כי אם חטא איש לפניו ויעש הרע בעיניו, מוסר השם עליו לשתי תועלות. האחד לכפר על חטאיו ולהעביר את עוונו, כמו שנאמר (תהלים כה) 'ראה עניי ועמלי ושאל לכל חטאתי', ובתחלואי הגוף אשר חלה ה' בו ירפא חולי נפשו, כי העוון חולי הנפש, כמו שנאמר (שם מ"א) 'רפאה נפשי כי חטאתי לך', ונאמר (ישעיה לג) 'ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עוון'. והשנית, להזכירו ולהשיבו מדרכיו הרעים כמו שכתוב (צפניה ג) 'אך תראי אותי תקחי מוסר'. ואם לא קבל המוסר ולא נחת מפני תוכחת ולא מל ערלת לבבו, אוי לו ואוי לנפשו, כי סבל יסורין ונשא את עוונו ולא נרצה עוונו, אבל נכפל ענשו כאשר ביארנו.

ועוד שם (ד'): וכאשר יקבל האדם את מוסר השם ויטיב דרכיו ומעלליו, ראוי לו שישמח

לבו- אמר רבי יוחנן מכאן פתחון פה למינין לומר לא הייתה ממנו שיעשה תשובה, שנאמר 'כי אני הכבדתי את לבו'. אמר לו רבי שמעון בן לקיש יסתם פיהם של מינים, אלא אם ללצים הוא יליץ (משלי ג, לד), שהקדוש ברוך הוא מתרה בו באדם פעם ראשונה שניה ושלישית ואינו חוזר בו, והוא נועל לבו מן התשובה כדי ליפרע ממנו מה שחטא. אף כך פרעה הרשע, כיון ששיגר הקדוש ברוך הוא חמש פעמים ולא השגיח על דבריו, אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה הקשית ערפך והכבדת את לבך, הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך.

וברמב"ם (הל' תשובה פרק ו' ה"ג): ואפשר שיחטא אדם חטא גדול או חטאים רבים עד שיתן הדין לפני דין האמת שיהא הפירעון מזה החוטא על חטאים אלו שעשה ברצונו ומדעתו שמונעין ממנו התשובה ואין מניחין לו רשות לשוב מרשעו כדי שימות ויאבד בחטאו שעשה וכו', ולמה היה שולח לו ביד משה ואומר "שְׁלַח" ועשה תשובה וכבר אמר לו הקב"ה "אין אתה משלח" וכו', כדי להודיע לבאי העולם שבזמן שמונע הקב"ה התשובה לחוטא אינו יכול לשוב, אלא ימות ברשעו שעשה בתחילה ברצונו. עכ"ל.

בגמ' (מכות דף י'): אמר רבה בר רב הונא אמר רב הונא, ואמרי לה אמר רב הונא א"ר אלעזר, מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו,

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליבו ואת לב עבדיו למען שיתן אותתי אלה בקרבו, ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותתי אשר שמתני במ וידעתם כי אני ה' (שמות י, א-ב).

וברמב"ן: הודיע הקב"ה למשה שהוא הכביד את לבם עתה, (גם) אחרי שפחדו ממנו בברד והתוודו על עוונם. ואמר לו הטעם כי עשיתי כן, למען שאשית בקרבם אלה האותות אשר אני חפץ לעשות בהם, שידעו מצרים את גבורתי, לא שאעניש אותם יותר מפני הכובד הזה. ועוד: כדי שתספר אתה וכל ישראל לדורות הבאים כח מעשי, ותדעו כי אני ה', וכל אשר אחפוץ אעשה בשמים ובארץ. עכ"ל.

ובאוה"ח: אכן כוונת הכתוב הוא, כי בא ה' להודיע כי אין תכלית הכוונה בהבאת האותות בקרבו לעשות נקמה בפרעה, אלא לחזק האותות שבהם עיקר האמונה בלב ישראל, כדי שיהיה רשום בל ישכח לנצח, כי כשיהי' בקרבו של פרעה יהי' בזכרון בני ישראל לעולם ועד. וע"כ יש חיוב לספר לבנים את האותות שנעשו במצרים וכן את אשר התעללתי במ. וברש"י- שיחקתי, ומהו השחוק? כתב הרמב"ן כי אני מצחק בו, שאני מכביד את לבו וכו', דאע"פ שהוא כבר רוצה לתת לעם ישראל לצאת אך הקב"ה אינו מאפשר לו לחזור בתשובה. עכ"ל. במדרש (שמות רבה י, ג): כי אני הכבדתי את

אבותיהם החפצים ביראת שמו וכו', וכוונת כל המצוות שנאמין באלוקינו ונודה אליו שהוא בראנו, והיא כוונת היצירה, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין א-ל עליון חפץ בתחתונים מלבד שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו. וכוונת רוממות הקול בתפלות, וכוונת בתי הכנסיות וזכות תפילת הרבים, זהו שיהיה לבני אדם מקום יתקבצו וידו לאל שבראם והמציאם, ויפרסמו זה ויאמרו לפניו בריותיך אנחנו וכו'. עכ"ל.

ו'המקום שיתקבצו' שכתב הרמב"ן איפה זה, אם לא הישיבה הקדושה שהיא ברוב עם, ששם צריך ללמוד ולהתפלל ולהודות ולבקש מהקב"ה סייעתא דשמיא בתפילתנו ובלימודנו.

וברמב"ם (שם ד') כתב: וכענין זה שואלין הצדיקים והנביאים בתפילתם מאת ה' לעזרם על האמת. ובהל' ה' כתב: ועוד שנתן בהם כח ללמוד ולהבין, שמידה זו בכל אדם שכל זמן שהוא נמשך בדרכי החכמה והצדק מתאוה להן ורודף אותם, והוא מה שאמרו רז"ל בא לטהר מסייעין אותן, כלומר ימצא עצמו נעזר על הדבר.

כן יעזרנו ה' יתברך על דבר כבוד שמו.

ואומרים כי העולם קדמון, כחשו בה' ויאמרו לא הוא וכו', ולכן יאמר הכתוב במופתים 'למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ' (לעיל ח, יח) - להורות על ההשגחה, כי לא עזב אותה למקרים כדעתם. ואמר (שם ט, ט) 'למען תדע כי לה' הארץ' - להורות על החידוש כי הם שלו, שבראם מאין. ואמר (שם ט, יד) 'בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ' - להורות על היכולת, שהוא שליט בכל, אין מעכב בידו, כי בכל זה היו המצריים מכחישים או מסתפקים. אם כן האותות והמופתים הגדולים עדים נאמנים באמונת הבורא ובתורה כולה, ובעבור כי הקב"ה לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, יצוה אותנו שנעשה תמיד זכרון ואת לאשר ראו עינינו וכו', וכן כל כיוצא בהן מצוות רבות זכר ליציאת מצרים. והכל להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלוקים. כי הקונה מזוה בזו אחד וקבעה בפתחו ונתכוון בעניינה, כבר הודה בחידוש העולם ובידיעת הבורא והשגחתו וגם בנבואה, והאמין בכל פינות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאוד על עושי רצונו, שהוציאנו מאותו עבדות לחירות וכבוד גדול לזכות

בייסוריו לפי שהועילוהו תועלות נשגבות. ויש לו להודות לשם יתעלה עליהם כמו כל שאר ההצלחות, שנאמר (תהלים קטז) 'כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא', ונאמר (שם) 'צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא'. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה בספרי: ראב"י אומר כל זמן שהאדם שרוי בשלוח אין מתכפר לו מעוונותיו כלום, וע"י היסורין הוא מתרצה למקום שנאמר - (משלי ג) 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה'. פירושו - כאב את בנו כן ירצה ה' את אשר הוכיח וקיבל מוסרו, וכדרך שהאב ירצה את בנו אחרי התוכחות. ויש לפרש עוד: וכאב יוכיח את הבן אשר ירצה בו, ואינו מוכיח את הבנים אשר נואש מהם ויודע שלא יועילם התוכחות, כך הקב"ה מוכיח את אשר יאהב.

ועוד בפרשתנו (י"ג ט"ז): "והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עינך כי בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים". כתב הרמב"ן: והנה שורש המצוה הזאת שניח כתב יציאת מצרים על היד ועל הראש כנגד הלב והמוח שהם משכנות המחשבה וכו'. ועתה אומר לך כלל בטעם מצוות רבות, הנה מעת היות ע"ז בעולם מימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר

From Avdei Pharaoh to Avdei Hashem

Harav Hagaon Meir Tzvi Shpitzer shlita

We have a *mitzvah d'Oraysa* to recount the monumental event of Yetzias Mitzrayim twice a day, day and night: **אָנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם**. Chazal say that this mitzvah is fulfilled immediately after Krias Shema, as after we say Shema and **אִם שָׁמַעְתָּ** we recite the *parashah* of *tzitzis*, which ends with the mention of Yetzias Mitzrayim.

What is the connection between Krias Shema and Yetzias Mitzrayim?

The Brisker Rav explains that if a person says only the words: **אָנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם** and stops there, he has not yet fulfilled the mitzvah of remembering Yetzias Mitzrayim, because the mitzvah is to say: **אָנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהָיוֹת לָכֶם לֵאלֹקִים** — Hashem took us out of Mitzrayim to be our God, meaning that the very purpose and definition of Yetzias Mitzrayim is for us to accept the Torah and mitzvos and be *avdei Hashem*. The declaration of **לְהָיוֹת לָכֶם לֵאלֹקִים** is an integral part of the mitzvah of *zechiras Yetzias Mitzrayim*, and Krias Shema, which is a proclamation of *kabbalas ol malchus Shomayim*, is therefore followed immediately by *zechiras Yetzias Mitzrayim*, which includes the concept of **לְהָיוֹת לָכֶם לֵאלֹקִים**.

Regarding the actual event of Yetzias Mitzrayim, which occurs in this week's *parashah*, the *Yalkut* and *Yerushalmi* relate that even when Pharaoh said that the Yidden could leave, Moshe Rabbeinu said, "We're not going." For the Yidden to leave, Pharaoh had to announce, "Until now you were *avdei Pharaoh*, but from this moment on you are becoming *avdei Hashem*." The *Yerushalmi* states that Hakadosh Baruch Hu amplified Pharaoh's voice, and this message reverberated throughout all of Mitzrayim, so that all the Yidden and all the Egyptians heard that from now on we are becoming *avdei Hashem*. Only then did we leave Mitzrayim.

The declaration that we are now *avdei Hashem* is the essence of Yetzias Mitzrayim, and that's the basis for the assumption — found in a *Mishnah* in *Berachos* that is part of the *Haggadah shel Pesach* — that the mitzvah of *zechiras Yetzias Mitzrayim* must be performed both by day and by night. All

that's missing is a source in the Torah for this obligation, and that's why we have the discussion of which *passuk* is the basis for it. But underpinning that discussion is the assumption that there *must* be an obligation both day and night — and how do we know that there is such a mitzvah? The answer is that if we are *avdei Hashem* and obligated in mitzvos both by day and by night, then logic dictates that there must be a mitzvah of *zechiras Yetzias Mitzrayim* both by day and by night.

No Break Between Three and Four

Hakadosh Baruch Hu informed Moshe Rabbeinu of Yetzias Mitzrayim with the four *leshonos* of *geulah*, and the Ohr Hachaim and the Netziv (in *Haamek She'ailah*) explain that these are not merely four terms that mean the same thing. When Hakadosh Baruch Hu told Avraham Avinu, during Bris Bein Habesarim, that his descendants would be enslaved, He delineated three distinct aspects:

1. **גֵּר יִהְיֶה זְרָעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם** — We'll be foreigners and second-class citizens, and we won't be allowed to leave.
2. **וְנַעֲבָדוּם** — We'll be forced to perform hard labor.
3. **וְעָנּוּ אֹתָם** — They'll afflict us and kill the children.

The first three *leshonos* of *geulah* correspond to these three aspects of Galus Mitzrayim. The term **וְהוֹצֵאתִי** means that Hashem will end the affliction of **וְעָנּוּ אֹתָם**; the term **וְהַצֵּלְתִּי** means that Hashem will rescue us from the enslavement of **וְנַעֲבָדוּם**; and the term **וְגִאֲלְתִּי** means that we will be freed from having to be in Mitzrayim and not being able to leave.

The Ohr Hachaim notes that these three aspects of the redemption happened at different times: After the first few *makkos*, Pharaoh learned that he could not hurt us or our children anymore (וְהוֹצֵאתִי). After six months, the *shibud* stopped entirely (וְהַצֵּלְתִּי), and then, when Makkas Bechoros struck, we were allowed to go free (וְגִאֲלְתִּי).

What about וְלִקְחֹתִי? That happened at the moment of Yetzias Mitzrayim, when we became *avdei Hashem*. Through our Korban Pesach — מִשְׁכּוֹ וְקָחוּ לָכֶם — and through Makkas Bechoros, we were transformed immediately into *avdei Hashem*.

We commemorate these four *leshonos of geulah* with the *arba kosos*. Why do we use wine, specifically, to commemorate them? Rav Shlomo Zalman explains that it's because, as the Gemara tells us, wine has a property that when you drink one cup, you want another cup, and when you drink a second cup, you have a *cheishek* for yet another. Similarly, וְהוֹצֵאתִי brought about וְהִצַּלְתִּי, and וְהוֹצֵאתִי brought about וְהִצַּלְתִּי, and so on: each one brings the *cheishek* and the need for the next one.

There are specific halachos regarding drinking between the various *kosos* on the Seder night. Between *kosos* one and two, before the second cup is poured, you're allowed to drink; between two and three, during the meal, you are certainly allowed to drink; but between three and four, the Gemara says, there is no drinking at all. The *Mishnah Berurah* says that *lechatchilah*, not only should you not drink wine, so that you not become drunk, you also should not drink anything else, even if it's not *chamar medinah*. Except for water, we should avoid all drinking *kosos* three and four.

Why should all drinking be avoided between the final two *kosos*? Many *meforshim* note that this can't be because of the halachah of אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, because after the third cup, which is followed by the *afikomen*, we do drink a fourth cup.

The *Avnei Nezer* explains that a person could be excused for thinking that the fulfillment of the first three *leshonos of geulah* — וְהוֹצֵאתִי, וְהִצַּלְתִּי, and וְהוֹצֵאתִי — had a purpose in its own right: emancipation, freedom, the end of וְעָנּוּ אֶתְּם וְעָנּוּ אֶתְּם. But that's not where Hakadosh Baruch Hu stopped — He added, וְאָחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ בְּרַבֵּשׁ גְּדוּל, which means that the culmination and purpose of Yetzias Mitzrayim was for us to become *avdei Hashem*. As the Brisker Rav says, that's an integral part of Yetzias Mitzrayim, to the extent that a person does not fulfill the obligation of *zechiras Yetzias Mitzrayim* if he omits לָכֶם לְאֵלֵקִים.

Therefore, Chazal instituted that after you drink the three cups of wine, to commemorate וְהוֹצֵאתִי, וְהוֹצֵאתִי, and וְהוֹצֵאתִי, you should not stop there. If you drink something at that point, it gives the impression that those three *kosos* have a purpose unto themselves, and that's not the case at all. We are not allowed to drink anything between the third and fourth *kosos* because we must understand that the entire purpose of Yetzias Mitzrayim is the fourth *kos* — in Pharaoh's words, "From now on you're *avdei Hashem*."

Connecting Parah and Hachodesh

We're heading now toward the month of Adar, in which we read the 4 *parashiyos*: Shekalim, Zachor, Parah, and Hachodesh. The Gemara (*Megillah* 30) states — and the *Shulchan Aruch* rules this way in Hilchos Megillah as well — that Shekalim and Zachor are read at the beginning of the month, before Purim, while Parah is read after Purim, followed by Parashas Hachodesh. What about a year when Purim is on Friday? asks the Gemara. This year, Purim in most of the world is on Friday, meaning that there are three Shabbosos in Adar after Purim. Technically, then, Parashas Parah could be read the day after Purim, but the Gemara rules that the reading of Parah is postponed a week, and Parashas Hachodesh is read the following week.

The *Shulchan Aruch* rules this way as well, and the Vilna Gaon, commenting on the *Shulchan Aruch*, refers to an enigmatic teaching of the *Yerushalmi* (*Megillah* 3:5): How do we know that we have to postpone Parashas Parah, taking a break before Parah and not between Parah and Hachodesh? Says the *Yerushalmi*, just as we may not drink between the third and fourth *kosos*, but we may drink between the second and third, we're allowed to take a break between Zachor and Parah, as we're going to do this year, but we can never have a Shabbos between Parah and Hachodesh.

The *Minchas Ani* explains, in this week's *parashah*, that the three *parashiyos* of Shekalim, Zachor, and Parah correspond to the 3 stages of וְהוֹצֵאתִי וְהִצַּלְתִּי וְהוֹצֵאתִי. A person might feel, after this, that he's done, he's already an accomplished person. But the *Yerushalmi* is teaching us that this is not enough. Parashas Hachodesh is when a person undertakes to *shteig* and be *mekabel* the Torah — הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם. Bringing the Korban Pesach is a new *kabbalas HaTorah* — מִשְׁכּוֹ וְקָחוּ לָכֶם — and that has to immediately follow the three *parashiyos* of Shekalim, Zachor, and Parah.

How do you know, asks the *Yerushalmi*, that we're not allowed to take a break between Parashas Parah and Parashas Hachodesh? For the same reason that we may not drink between the third and fourth *kosos* on the Seder night, which is that we can't stop between the first three *leshonos of geulah* and the fourth, וְלִקְחֹתִי, because the purpose of Yetzias Mitzrayim was to become *avdei Hashem*: לָכֶם לְאֵלֵקִים.

That's why, in a year like this, there's no interruption between Parah and Hachodesh.

Until now we were *avdei Pharaoh*, and as soon as the *geulah* arrives we become *avdei Hakadosh Baruch Hu*, and in this way we should be *zocheh* to see the *geulah ha'asidah b'meheirah veyameinu*.